

IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI – IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI – IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Hribovska KS se ozira nazaj

Razvoj KS, kakršna je Horjul, je bil zadnja leta (zadnjih pet let) v veliki meri odvisen od pripravljenosti krajanov, koliko so se organizirali za prostovoljno delo in za prostovoljne prispevke. Zaradi pičlih zneskov, ki so jih namenjale SIS, smo vedno del denarja iz proračuna občine, namenjali tudi za gramoz, pluzenje itd., čeprav je ta denar namenjen za funkcioniranje delegacij in organizacij, za samoupravo KS. Tako delajo najbrž tudi druge hribovske, ali bolje rečeno, izvenmestne KS, ker se vse otepajo s približno enakimi težavami: zagotoviti osnovne življenjske pogoje kot so voda, za silo zakrpane in zorane ceste in poti, elektrika, telefon, osnovna preskrba v trgovini ipd. Ker pa praviloma za take akcije nimamo začetnega kapitala, se poslužujemo tudi tega načina, čeprav vemo tudi za negativne učinke takega razporejanja denarja. Ker tako delegat ali funkcionar poleg časa žrtvuje še svoj bencin, ali pa se odloči, da ne bo hodil na sestanke, in tako prispevamo k manjši učinkovitosti delegatskega sistema.

S takim financiranjem in s tako organiziranostjo so v preteklih letih vaški odbori izboljšali preskrbo z vodo v količinskem smislu. Kvaliteta vode je pa v vsej KS oporečna, kar pomeni, pitna šele s prekuhavanjem. Lesno Brdo in Zaklanec sta z visokim samoprispevkom asfaltirali cesto skozi vas. V Podolnici in na Vrzdencu so zgradili nov gasilski dom, v Horjulu in Sentoštu so ga razširili in obnovili, povsod največ s prostovoljnimi delom in samoprispevkom v materialu in denarju. V Horjulu je bil urejen odvoz smeti, po dolini se je izboljšalo zimsko

vzdrževanje vaških cest, z razširitvijo NNO so dobili elektriko vikendi v Lipalici, polepšani so bili zdravstveni prostori in nabavljen avtomobil za zdravstveno službo, v Iskri so si s prizidkom izboljšali delovne pogoje. Rašica v Horjulu in Alpina v Sentoštu sta opravili pripravljalne faze za gradnjo novih objektov, na telefonsko omrežje je bilo priključenih 40 novih naročnikov. Najbolj oddaljena zaselka Butanjeve, Reka in Roženja, sta si z novo cesto skrajšala pot do trgovine in avtobusne postaje. Nekaj cest je pripravljenih za prekvalifikacijo in na Vrzdencu sameva obračališče za zglobnik in nova zgradba za trgovino čaka na finale. Dve večji investiciji, kjer so bila vložena pretežno, oziroma samo družbena sredstva sta vodovodna rezervoarja v Horjulu in kmetijsko urejanje Horjulske doline (melioracija in komasacija). Tudi to imamo za napredek, če ljudje s prostovoljnimi delom obnavljajo cerkve, posebno take, ki predstavljajo našo kulturno dediščino. Tako so delali na Koreni, v Samotorici, na Vrzdencu in v Sentoštu.

V preteklih petih letih smo najmanj dosegli pri izboljšanju osnovne preskrbe (trgovina) in v kultiviranju prometa. Tu smo nazadovali. Za trgovino v Horjulu in na Vrzdencu so bolj časi že na obzoru, promet pa kaže, da bo še za naprej trd oreh, če ne še kaj tršega.

Naša odgovorna naloga v naslednjem obdobju je, ohraniti med ljudmi prastaro željo po napredku vaških skupnosti za ceno lastnega skupnega dela. To je tudi ena od sprejetih kvalitet naše občinske politike.

JOŽE PRAPROTNIK

VIŠKI KRAJANI SO ZBOROVALI

Kako odpraviti brezbržnost?

Že dober teden dni pred dogodkom so vsa gospodinjstva krajevske skupnosti Vič dobila pismena obvestila, da bo 26. II. 1986 zbor krajanov, nanj so opozarjali tudi številni plakati na vratih samopostrežnih trgovin ter lokalov, ki jih krajanji pogosteje obiskujejo in kjer se večkrat zadržujejo. Storjeno je bilo vse, da bi ne bilo v krajevni skupnosti človeka, do katerega obvestilo ne bi prodrla.

Potem je prišla sredi in popoldne so se zbrali krajanji v prostorih osnovne šole Marjana Novaka – Jova, v šoli, ki je bila pred leti zgrajena iz sredstev samoprispevka in brez katere bi si danes ne mogli predstavljati ne le šolanja viških otrok, temveč tudi funkcioniranja krajevske skupnosti – tako je delovno povezana s svojim okoljem. Prišli so vsi, ki jim je kaj do hitrejšega in smotnejšega razvoja tega dela mesta, vsi, ki vedo, da prava beseda ob pravem času rodi uspeh, vsi, ki jim je jasno, da bi bilo med nami mnogo manj nezadovoljstva in bolj ali manj upravičenih pritoževanj nad krajevno upravo ter njenimi prizadevanji za izboljšanje življenjskih pogojev krajanov, če bi ti znali in hoteli uporabljati sredstva vpliva na politiko v krajevni skupnosti in občini, ki jih nudi naša samoupravna ureditev. Mednje sodi prav gotovo – in to prav na začetku – tudi udeležba na zborih krajanov, še posebno takih, na katerih je treba oceniti delo preteklega leta in sestaviti delovni načrt za prihodnje delovno obdobje. S tem je bilo tudi že povedano, kje je bilo težišče razprav na zboru v krajevni skupnosti Vič. Udeleženci so menili – potem ko so slišali poročila predsednika sveta KS in predsednika komunalne komisije – da se je dosedanjemu vodstvu posrečilo marsikaj, kar je v preteklih letih bilo videti nerešljivo, da mu je uspelo – z izjemnimi naporji, seveda – rešiti nekatere bistvene probleme, zaceliti nekatere stare rane. Mednje sodi po njihovem mnenju prav gotovo tudi vodovodna napeljava v Peterčevi ulici, zaključek del v Pokljukarjevi ulici, ureditev in asfaltiranje večjih parkirišč v novih naseljih, ureditev problemov javne razsvetljave, gradnja že dolga leta zahtevane nove samopostrežnice ob C. na Brdo – pa še vrsta drugih vprašanj, ob katerih so se doslej z nejevoljo zdrževali krajanji v svojih pogovorih.

Ko so zatem obravnavali program razvoja v letu 1986 ter temelje plana srednjeročnega obdobja 1986–90, so krajanji vnovič in ponovno opozorili na nekatere probleme ter z začude-

njem in razočaranjem spraševali, kako da se kljub nenehnim zahtevam prav v teh primerih nič ne premakne. Ker so pripravljali zbor, tako in tudi prav ta vprašanja pričakovali, so bili med udeleženci tudi vsi tisti, ki so nanja lahko najbolj kompetentno odgovorili. Seveda pa so kljub tej kompetentnosti in kljub popolnosti odgovorov na koncu eni in drugi brez moči stali pred vprašanjem, zakaj so nekateri komunalni problemi te krajevske skupnosti na repu prioriteteznega seznama nalog komunalnih SIS-ov v Ljubljani – nekateri celo tam okrog zaporedne številke 500 – ter pred vprašanjem, kakšni so tisti kriteriji, zaradi katerih n. pr. ne more biti asfaltirana Tolminska ulica, niti čez nekaj let ne, ne more biti v tej ulici urejen vodovod, dokončna ureditev Abramove ulice se zdi nerešljiva, prav tako postavitve teles javne razsvetljave v Peterčevi ulici – zakaj? Kdo je postavljal take kriterije, pri katerih krajanji niso imeli niti besede, kaj šele možnosti sodelovanja pri oblikovanju zanje usodnih odločitev? Kljub vsem tem vprašanjem in pomislekom pa so krajanji ugotovili, da so z ureditvijo svojega okolja lahko še vedno zadovoljni ter so s takim optimističnim pogledom v prihodnost tudi izvolili novo skupščino za prihodnje štiriletno obdobje – poslednji ji bo predsedovala Lučka Perme.

Na koncu zbora so se krajanji na Viču pogovorili še o pripravah na bližnje volitve, o sestavi novih delegacij in o delu dosedanjih. Med vprašanji se je – povsem razumljivo – pojavilo tudi tako, ki je terjalo odgovor o povezanosti delegatov z »bazo« – odgovor, ki je tudi prišel, ki je spraševalca sicer zadovoljil, toda kljub temu vzbudil komentarje, ki se niso končali z zaključkom zbora krajanov. Če bi te komentarje strnili, bi se po zaključku zbora krajanov na Viču in s tem tudi na koncu tega sestavka morali skupaj z udeleženci vprašati:

Kakšne naj bodo metode in oblike dela delegatov, če zbori krajanov zaradi premajhne udeležbe ne morejo dati celostnih odgovorov na njihova vprašanja in ne morejo z močjo mnenja večine prebivalcev KS podpreti njihove prizadevanje;

kaj storiti, da bi premagali brezbržnost velikega dela krajanov za to in druge oblike delovanja našega samoupravnega sistema, kaj več kot to, da uvrščamo na dnevne rede probleme, ki so nam vsem skupni ter dajemo s tem krajnom možnost vplivanja na njihovo reševanje.

e.k.

KS POLHOV GRADEC

Krajanji, se bomo mar prepirali!?

Ko sem v soboto dne 22. II. 1986 šel v trgovino, sem na oglasni deski videl viseti dva lista papirja, ki sta na prvi pogled oznanjala le neko suhoparno obvestilo. Začelo se je takole (citiram): »OBVESTILO«. Pri pregledu seznama krajanov Ks Polhov Gradec dne 20. II. 86, smo ugotovili, da ste med tistimi, ki še niso plačali prispevka za kontejner za smeti in to kljub temu, da smo vas večkrat pisмено opomnili!

Nekateri krajanji mislijo, da nimajo smeti. V kraju ... etc. (konec citata).

Bolj kot sem bral te vrstice, katerih silovitost se v nadaljevanju še stopnjuje, bolj sem postal razburjen in zaprepačen hkrati. Besedilo je vse bolj s prstom kazalo na tiste krajanje, ki tega prispevka niso plačali.

Teh vrstic ne pišem zato, ker sem član enega od gospodinjstev, ki ni plačalo tega prispevka, temveč zato, ker se mi zdi skrajno neverjetno in skorajda absurdno, da si nekateri prilaščajo pravico, do takega manipuliranja z ljudmi.

Obvestilo očita krajanom – neplačnikom, da so neosveščeni v borbi in skrbi za čisto in zdravo okolje. Iz tega lahko sklepamo, da prej, ko v KS Polhov Gradec še ni bilo kontejnerjev za smeti, ljudje sploh niso vedeli, kaj je čisto okolje, kaj je skrb za naravo, ipd. ...

Ali bodo kontejnerji osvestili ljudi? Pa pustimo okolje in njegove tegobe za trenutek. Ogledimo si naslednji odstavek, tega »komunalno usmerjenega« obvestila (citiram): »Gotovo se v bodoče za neplačnike ne bomo »tako poglajali« v dir, ko bodo ti kaj potrebovali; strogo se bomo držali uradnih postopkov in upoštevali resnično stanje prosilcev tudi v primerih, ko to ne bo v njihovo korist! To velja tudi za izdajanje raznih potrdil in priporočil, mnenj za kadrovske štipendije, dajanje zemljišč in prostorov in najem, urejanje kmetijsko zemljiških zadev, razne priključke (telefon, elektrika, itd.), urejanje in vzdrževanje poti, itd. ... Torej vse lepo uradno in po postopku.« (konec citata)

Iz tega odstavka se da potegniti veliko snovi za premišljevanje. Tisti, ki so pisali to obvestilo, torej objavljalci nov način dela v naši KS, »vse lepo uradno in po postopku«. Pri tem pa se samo po sebi zastavlja vprašanje. Ali prej ni bilo tako: »vse lepo uradno in po postopku«?

Ali je torej masikateri dokument, potrdilo, mnenje, prišlo do nekaterih občanov prej, kakor do drugih. In da so te stvari dobivali nekateri prej zavoljo preteklih uslug? Ali bomo v 20. stoletju, takorekoč v atomski dobi zaradi kontejnerjev pustili ljudi v temi, s »svetlo v roki«? Bomo storili to?

Obvestilo pravi, da sedaj ne bo več izdajani potrdil in podobnih administrativnih drobnarij za kadrovske štipendije, otrokom neplačnikov. S tem boste udarili po mladih, ki niso dolžni niti sposobni plačevati teh kovinskih »gajbic«.

Potem obvestilo poudarja, da (citiram): »... zakaj bi morali zatiskati oči zaradi krajanov, ki pogosto iz razloga, »nalašč« ne podprejo akcij, ki so tako pomembne za dobrobit širše in ožje družbe!« (konec citata)

Verjamem in vem, da v vsaki družbi, pa naj bo ta še tako majhna, obstajajo posamezniki, ki nekaterih stvari ne naredijo iz principa »nalašč«. Obstajajo. Priznam. Ne verjamem pa, da je med neplačniki ravno toliko takih posameznikov, ki te stvari ne bi naredili iz principa »nalašč«. Verjetno je med temi neplačniki tudi nekaj takih, ki so izgrajevali današnje družbo, ko smo mi še v plenih skakali. Verjetno je tudi nekaj takih, ki so akcije, ki so se v naši KS vršile v preteklosti, podprli z

vsem srcem in zanje žrtvoval tudi svoj dragoceni prosti čas.

Potem obvestilo prihaja do nekakega vrhunca (citiram): »Po raznih posvetih smo se odločili, da bomo seznam krajanov neplačnikov kontejnerjev za smeti, 7. III. 86 javno izobesili na vseh oglasnih deskah v KS, če pa tudi to ne bo zadoščalo, bomo imena neplačnikov objavili tudi v občinskem glasilu Naša komuna.« (konec citata)

Ta predlog, da bi seznam neplačnikov izobesili na oglasne deske po celem kraju, se mi v takem kraju, ko se skoraj vsi poznamo, hodimo k istemu zdravniku, v isto trgovino, na iste avtobuse, zdi nemogoče in meji že na otroško ihtavost! Kaj bomo s tem dosegli? Val navdušenja ali val razburjenja? Prej drugo kot prvo!

Ljudje božji, saj nismo v srednjem veku, ko so ljudi obešali na sramotilne kole, drevesa, ipd. ... Tak seznam bo marsikateremu staremu krajanu vrnil spomin v čas vojne in seznama talcev. Verjemite mi.

To, da so med neplačniki razgledani krajanji, člani ZK, krajanji, ki so v službi na vidnih položajih, itd. v bistvu sploh ni pomembno. Kajti na svetu je toliko različnih mnenj in mišljenj, kot je ljudi na svetu. Teh je pa ogromno. Tako je tudi v KS Polhov Gradec okoli 2000 različnih glav, ki mislijo, različno. Niti dva ne mislita enako. Zakaj bi torej od razgledanih krajanov pričakovali takojšnje plačilo? Vemo tudi, da člani ZK že dolgo niso ne v naši KS, ne v naši občini, ne v naši državi tisti, ki bi bili vedno v prvih vrstah.

Načelo, ki ga narekuje obvestilo (citiram): »iztržiti iz tega socializma največ, kar zmoreš, kar se da vzemi – od sebe daj malo ali nič«, je kar malce preveč očitajoče. Rad bi spoznal tiste ljudi, ki pri graditvi našega socialističnega samoupravnega sistema niso prispevali čisto ničesar, vzeli pa največ kar se je dalo.

Ali je to nevoščljivost do tistih, ki so si na pošten način, s svojim delom zgradili topel dom, kupili avto? Ali je to očitek otrokom krajanov, ki jim je družba nudila družbena sredstva za njih izobraževanje, da bi lažje delali kot so njihovi očeti in dedi in da bi z večjo izobrazbo v čimvečji meri koristili družbi?

Nihče, poudarjam, nihče v naši družbi nima pravice komerkoli očitati, da je koristil, upravičeno dodeljena družbena sredstva za svoj boljši jutri. Pravico, do takih sredstev ima v naši družbi vsak.

Glede zgledov, ki vlečejo mlade ljudi, pa se dragi krajanji ni treba bati. Mladim ne dajete samo vi dobrih in slabih zgledov. Slabi zgledi prihajajo tudi od drugih (filmi, revije, ipd.). Načeloma sem za čisto okolje in kontejnerje. Predvsem za čisto okolje. Vendar rešitve in odločitve ne bi smeli iskati samo na razširjeni seji skupščine KS. Rešitev bi morali iskati na zboru krajanov, ki bi lahko dal boljše rezultate. Obveljalo bi namreč pravilo: »več glav, več ve«. Ali smo na to obliko svobodnega odločanja (zbor krajanov) pozabili? Pozabili smo verjetno tudi na sam izgled kraja kot je Polhov Gradec, ki smo ga skazili s temi neukusnimi, sivimi, kovinskimi kontejnerji!

S tem malce daljšim sestavkom upam, da nisem nikogar osebno prizadel. Vsaj trudil sem se, da ne bi. Hotel sem samo kritično opozoriti, da nagla jeza in nagle odločitve ne peljejo nikamor. Ne dajajo željenih rezultatov v dobrobit celotne skupnosti.

Očitno smo s temi kontejnerji ugriznili v zeleno jabolko, ki pa ne bi smelo biti jabolko kakršnega koli spora. Tako bo vse skupaj nekaj časa zvijalo in črčilo. A bo že bolje. Vsaj upam lahko tako.

Slavko PEKLAJ

Detajl z razstave v osnovni šoli v Horjulu

Izročilo starih predmetov

Minuli kulturni dan je na osnovni šoli I. bataljona Dolomitskega odreda v Horjulu minil v zbiranju starih predmetov in pripravi razstave. Učenci so zbrali od zibke, stop, lončene posode, starega kmeč-

kega orodja do fotografskih plošč iz leta 1914. Najstarejši predmet pa so predstavljale statve iz leta 1770. Vse te razstavljene predmete so si v nedeljo lahko ogledali tudi krajanji. Pripomniti moram, da bi vsega tega, kar so zbrali horjulski šolarji bil vesel vsak muzej.

Franc BRUS